

Dem og os

Af Erling Tiedemann

Mon nogen af os i det sidste par uger har kunnet åbne avisen uden at føle rådvildhed, når vi læste om nye sammenstød i Det hellige Land? Nye episoder med stenkast og skud har afløst hinanden. Begravelser af dræbte børn den ene dag følges af begravelser af dræbte og maltrakterede unge den næste. Flag bliver hejst, og flag bliver brændt - det eneste flag, der mangler, er det hvide.

Men hvem vil hejse dét først? spørger man sig selv. Og så er det, at rådvildheden bliver den fremtrædende følelse. Hvordan i alverden skal der dog nogensinde kunne blive fred i det land, siger man opgivende, - og i virkeligheden siges det ikke som et spørgsmål, men som noget, der er tæt på en konstatering: Der bliver nok aldrig fred.

Og hva'? fortsætter man så: Det er jo heller ikke noget, vi kan gøre noget ved. Og enkelte tilføjer endda, at "lad dem bare rive hovederne af hinanden, - når de er færdige, så bliver der nok fred! Så længe de bare ikke river hovederne af os ...!"

Problemet er, at vi er tæt på at tabe hovedet selv, hvis vi tænker sådan, thi med den mentalitet accepterer vi os i realiteten med krig og vold, når blot det er noget, der foregår andre steder end hos os.

Men det gør det slet ikke. Det foregår her. Hos os. Vi er en del af det - om ikke på anden måde, så fordi meget af det, der foregår, sigter på at appellere til os. Alle stridens parter vil have os til at tage stilling, for eller imod, dem eller de andre.

Det er ganske rigtigt ikke i vore gader, at sten og kugler krydser hinanden, - men det er alligevel i vore sind og vore tanker, at udfordringen melder sig med krav om at vælge side, holde med eller være imod.

Gør det ikke! Fald ikke for fristelsen til at holde med den ene mod den anden, ligegyldigt hvilken af parterne det er. De er alle ulykkelige mennesker, i hver sin ende af gaden med de brændende bildæk, alle dømt til at tabe og miste, uden udsigt for nogen af parterne til at kunne vinde afgørende over den anden, hvis freden samtidig skal vindes, - og med næsten uoverstigelige vanskeligheder, når det drejer sig om det nødvendige: at få standset den vold, der er løbet løbsk for dem. Konflikter, der slutter med kun én sejrherre, er i reglen slet ikke slut. De er kun udsat.

Men statslederne, præsidenterne, premier- og udenrigsministrene - de må da ordne det, ikke sandt? Det er jo dem, der skal indgå aftalerne, det er dem, der skal forhandle og skrive under, - og det er vel også deres ansvar, at det aftalte bliver overholdt og freden genoprettet?

Naturligvis, men ikke deres ansvar alene. Thi for os alle gælder det, at *hvis den mentalitet, der styrer de styrende, findes i os selv, så er vi medansvarlige for, hvor de styrer os hen.*

Og det er endnu en grund til at konstatere, at dét, der foregår i Det hellige Land, foregår hos os, selv om vi måske er tilbøjelige til at tro, at det kun er noget, vi ser på skærmen og læser om i avisen. Det foregår nemlig her, hvis den mentalitet og de holdninger også ligger under overfladen hos os, som får andre til at vælge volden og terroren som middel til løsning af deres konflikter. Vi har ikke de samme konflikter i Danmark - og Gud ske lov for det! Derfor kaster vi normalt heller ikke med sten eller skyder igen med kugler. Men hvis vi fik konflikterne, ville den mentalitet så også være til stede og manifestere sig, som skal til for at vælge volden? Har vi faktisk allerede mentaliteten, men er skånet for volden, fordi vi endnu er sluppet for konflikterne?